

Okul Sağlığı

Okul Sağlığı alışmaları

Okul ağı, hızlı öğrenme, bilgi ve beceri kazanma ve etkilene dönemi. Alışkanlıklar bu dönemde oluşmaya başlar. Büyüme ve gelişme sürecinin olduğu okul ağı dönemde alınacak koruyucu önlemler ileriki yaşlarda genel sağlık durumu üzerinde etkili olabilecek yararlar sağlayacaktır.

Okul sağlığı hizmetleri; öğrenciler, aileler ve okul personelinin sağlık durumlarının değerlendirilmesi, geliştirilmesi, sağlıklı okul yaşamının sağlanması ve sürdürülmesine yönelik okul tabanlı bakış açısıyla ele alınan çalışmalardır. Okul sağlığı hizmetlerinin amacı;

- Okul ağındaki tüm çocukların olabilecek en iyi bedensel, ruhsal ve toplumsal sağlığa kavuşmalarını sağlamak ve sürdürmek,
- Okul çocuklarının sağlıklı bir çevrede gelişimini sağlamak,
- Çocukların, ailelerin ve toplumun sağlık düzeyini yükseltmektir.

Dünyada okul sağlığı programlarının uygulanmasına 19. yüzyılda başlanmış ve 20. yüzyılın ilk yıllarında gelişmiş ölkelerde okul sağlığı uygulamaları rutin hizmet kapsamına alınmıştır. Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) Avrupa Bölge Bürosu 1984 yılından itibaren sağlık eğitimi ve sağlık düzeyini yükseltme programlarını geliştirmeye başlamıştır. DSÖ, 1990'lı yıllarda Sağlığı Geliştiren Okul çalışmalarını, bünyesinde teknik sekreteryaya oluşturarak başlatmıştır. Bu proje; DSÖ, Birleşmiş Milletler, Eğitsel, Bilimsel ve Kültürel Organizasyonu (UNESCO), Avrupa Topluluğu Komisyonu (CEC), Avrupa Konseyi (CE) nin katkılarıyla oluşmuştur. Avrupa' da ilk uygulamalar 1991 yılında Polonya, Macaristan, ek

Cumhuriyeti ve Slovakya'da başlatılmıştır. Avrupa'da elliden fazla ülke 500 bin civarında öğrenci bu proje kapsamındadır.

Türkiye'de Okul Sağlığı Çalışmaları

- En eski belge 10 Şubat 1912 tarihli "Bilumum Mekatipte Emraz-ı Sariyenin Meni, Tevessüü ve İntisarı Hakkında Nizamname"dir. Bu belgede bulaşıcı hastalıklarla savaş konusunda görev eğitim kurumlarına yüklenmiş olup sağlık müfettişleri ile işbirliği önerilmektedir.
- Millî Eğitim Bakanlığı'nın sorumluluğu altında 1912 yılında başlamıştır.
- Bu nizamnameden bir yıl sonra 23 Eylül 1913 yılında çıkarılan "Tedrisat-ı İptidaiye Kanunu Muvakkatı" ile ilkokul eğitimi zorunlu kılınarak, okullarda sağlıklı bir çevre sağlanması konusunda eğitim yetkilileri sorumlu kılınmıştır. Yasaya göre sağlık müfettişleri ve belediye hekimleri denetimden sorumlu tutulmuştur.
- 3 Ocak 1927'de yayınlanan bir yönerge ile ilkokul müfettişlerine, okulların hijyenik koşullarının ve öğrencilerin sağlık durumlarının incelenmesi yetkisi verilmiş ve okul sağlık denetimleri sırasında dikkat edilmesi gereken konular saptanmıştır. Bu yönetmelikle önemli sağlık konularına değinilmiş ve bu sorunların giderilmesinde öğretmenler görevlendirilmiştir.
- 1930 yılında çıkarılan Umumi Hıfzıssıhha Kanunu'nun 163. ve 164. maddeleri okul sağlığı ile ilgilidir.
- 1961 yılında 224 sayılı Sağlık Hizmetlerinin Sosyalleştirilmesi Hakkındaki Kanuna dayanılarak çıkartılan 154 sayılı yönerge ile okul sağlığı hizmetleri ve görevlileri açık bir şekilde ortaya konulmuştur. Yönergede "sağlık hizmetlerinin sosyalleştirildiği bölgelerde sağlık ocağı hekimi okul sağlığı hizmetlerinden sorumludur" denilmekte, ayrıca; hemşire, köy ebeleri, sağlık memuru, okul öğretmeni, personeli ve çocuğun aileleri ile işbirliği kurularak ekip halinde çalışmalarının zorunlu olduğu belirtilmektedir.
- Sağlık İşleri Dairesi Başkanlığı'nın 1984 yılında yayınladığı "Sağlık Hizmetleri Uygulama Rehberi"nde okul sağlığı hizmetlerinin ele alınma biçimi ve okul sağlığının tanımı yapılmıştır.
- 1994 yılında ise, DSÖ'nün birçok Avrupa ülkesinde yürüttüğü "Sağlığı Geliştiren Okullar Projesi" çalışmalarına, çeşitli bölgelerden seçtiği 10 pilot okul ile ülkemiz de katılmıştır. 1995 yılında Avrupa'da Sağlığı Geliştiren Okullar Ağı (ASGOP) (The European Network of Health Promoting Schools) sisteminde Türkiye'nin de katılması ile Millî Eğitim Bakanlığı ve Sağlık Bakanlığı'nın arasında imzalanan protokol ile çalışmalar başlanmıştır. 2004 yılında 81 ilde 106 ilköğretim okuluna yaygınlaştırılan program, kardeş okul programı ile okul sayısı 208'e ulaşmıştır.

- 29.09.2010 tarihli ve 27714 sayılı Resmi Gazete’de Bakanlık Genelgesi olarak yayımlanan “Türkiye Sağlıklı Beslenme ve Hareketli Hayat Programı”nın “Okullarda Obezite ile Mücadelede Yeterli ve Dengeli Beslenme ve Düzenli Fiziksel Aktivite Alışkanlığının Kazandırılması” başlığı kapsamında “Çocukluk ve Adolesan Döneminde Yeterli ve Dengeli Beslenmenin Sağlanması İçin Temel Besin Gruplarında Yer Alan Besinlerin Tüketiminin Özendirilmesine Yönelik Beslenme Programlarının Yürütülmesi, Beslenme Hizmetlerinin Periyodik Olarak Denetlenmesinin Sağlanması” stratejisi yer almaktadır.Bu stratejiye bağlı olarak;
  - “İlköğretim Okullarında Okul Sütü Programının Başlatılması”
  - “Okul kantinleri ve yemekhanelerinde yürütülen beslenme hizmetlerinde sağlıklı uygulamaların teşviki için çeşitli kampanya ve aktiviteler (Beyaz Bayrak Projesi, Beslenme Dostu Okullar Programı vb.) yürütülmesi”
  - “Okul kantin ve yemekhanelerindeki beslenme hizmetlerinin belirli aralıklarla yeterli ve dengeli beslenme ve besin güvenliği kriterlerine uygunluğu açısından denetiminin sağlanması” faaliyetleri bulunmaktadır.